

MINISTER AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH

DN I.II.026.3.2022

IK: 767184

Warszawa, 28 grudnia 2022 r.

**Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na Pana pismo z dnia 24 października 2022 r. znak: V.7220.243.2022.EG. skierowane do Prezesa Rady Ministrów, a przekazane według właściwości do Ministra Aktywów Państwowych w dniu 26 października 2022 r., przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Uprzejmie informuję, że postulowane zmiany w obowiązującym systemie opłat abonamentowych wymagałyby nowelizacji ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o *opłatach abonamentowych* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1689), zwanej dalej „*ustawą abonamentową*”, której gestorem jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (ww. ustawa powierza jedynie ministrowi właściwemu do spraw łączności szereg zadań związanych z jej realizacją). W zakresie właściwości Ministra Aktywów Państwowych, jako ministra właściwego do spraw łączności, pozostają zagadnienia związane z nadzorem nad wykonywaniem kontroli obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz obowiązku pobierania opłaty abonamentowej. Wobec powyższego poniższe wyjaśnienia dotyczą obowiązku rejestracji lub wyrejestrowania odbiorników i przechowywania dokumentów potwierdzających ich wyrejestrowanie oraz prowadzonej egzekucji w związku z zaległościami w opłatach abonamentowych.

Zakres obowiązków, dotyczących rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych, dokonywania zmian formalno-prawnych oraz uiszczania opłat abonamentowych wynika wprost z przepisów ustawy abonamentowej oraz z wydanego na podstawie art. 6 ust. 4 tej ustawy rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 17 grudnia 2013 r. w *sprawie warunków i trybu rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1676), które definiuje proces rejestracji odbiorników, zmiany danych oraz wyrejestrowania odbiorników przez abonentów.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy abonamentowej, kontrolę wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz obowiązku uiszczania opłaty abonamentowej prowadzi operator wyznaczony w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - *Prawo pocztowe* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 896 z późn. zm.). Aktualnie funkcję operatora wyznaczonego pełni Poczta Polska S.A.

Ustawa abonamentowa wprowadza domniemanie, że osoba, która posiada odbiornik radiofoniczny lub telewizyjny w stanie umożliwiającym natychmiastowy odbiór programu, używa tego odbiornika. Natomiast rozporządzenie z dnia 17 grudnia 2013 r. w *sprawie warunków i trybu rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych* nakłada na podmiot posiadający odbiorniki obowiązek niezwłocznego powiadomienia operatora wyznaczonego o zmianie danych zawartych w zgłoszeniu, w tym miejsca zamieszkania użytkownika (siedziby) i adresu oraz o zaprzestaniu używania odbiorników radiofonicznych lub telewizyjnych. Zgłoszenie to może zostać dokonane w każdej placówce Poczty Polskiej S.A. lub za pośrednictwem strony internetowej www.poczta-polska.pl. Podkreślić należy, że obowiązek uiszczania opłat abonamentowych nie jest związany z rejestracją odbiorników w określonym miejscu, lecz z rejestracją odbiorników przez konkretnego abonenta. Zatem zmiana miejsca zamieszkania nie przesądza o nieistnieniu obowiązku.

Odnosząc się do kwestii terminu przechowywania dokumentu potwierdzającego wyrejestrowanie odbiorników należy wskazać, że dane w rejestrze danych o abonentach stanowią główną bazę wiedzy dla Poczty Polskiej S.A. dotyczącą rejestracji lub wyrejestrowania odbiorników RTV. Abonent może wykazać błąd w rejestrze, jeżeli poprze dowodami swoje oświadczenie (np. co do wyrejestrowania odbiornika), zatem przechowywanie tych dowodów leży w jego interesie. Upływ czasu nie zmienia faktu, że oświadczenie co do wyrejestrowania powinno być udokumentowane. Tę linię orzeczniczą potwierdza np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 października 2021 r. (sygn. akt I GSK 466/21), zgodnie z którym: *„W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że to na zobowiązanym ciąży obowiązek przechowywania dowodu wyrejestrowania odbiornika, a więc dowodu ustania obowiązku ponoszenia opłat abonamentowych, a także obowiązek wykazania w postępowaniu, że obowiązek ten ustał poprzez przedstawienie dowodu wyrejestrowania odbiornika. (...) Regulacja dotycząca opłat abonamentowych, która obowiązek ich wnoszenia wiąże wyłącznie z zarejestrowaniem odbiornika, nakazuje przechowywać taki dokument, gdyż wierzyciel ma prawo dochodzić zaległych nieprzedawnionych opłat w czasie nieograniczonym, limitowanym wyłącznie terminem początkowym wyznaczonym datą rejestracji odbiornika. Wyrejestrowanie odbiornika jest zatem okolicznością kluczową dla bytu prawnego zaległych opłat abonamentowych i w interesie skarżącej było zabezpieczenie dowodu umożliwiającego wykazanie tej okoliczności”*.

Orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje również na brak możliwości wyrejestrowania odbiornika w innej formie, niż przewidują przepisy prawa. Zgodnie z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 9 grudnia 2020 r. (sygn. akt I SA/Kr 1023/20) wyłącznie podjęcie działań przez abonenta w celu wyrejestrowania odbiorników, zgodnie z obowiązującymi przepisami, może doprowadzić do ustania obowiązku uiszczania opłat abonamentowych. W innym wyroku Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że dopóki posiadacz odbiornika telewizyjnego lub radiofonicznego nie wyrejestruje odbiornika, dopóty ciąży na nim obowiązek uiszczania opłat abonamentowych (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 marca 2019 r., sygn. akt I GSK 837/18).

W odniesieniu do kwestii zwolnień od opłat abonamentowych wskazać należy, że korzystać z nich mogą osoby znajdujące się w grupie osób uprawnionych, które w placówce pocztowej przedstawią dokumenty uprawniające do korzystania z tego zwolnienia (art. 4 ustawy abonamentowej określa katalog osób uprawnionych do zwolnienia z opłat abonamentowych oraz zasady korzystania z tych zwolnień). Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji określa w drodze rozporządzenia rodzaje dokumentów potwierdzających uprawnienia do zwolnień od opłat abonamentowych oraz wzór oświadczenia, o spełnianiu warunków do korzystania z tych zwolnień, z uwzględnieniem dokumentów wydawanych przez uprawnione organy oraz nieobciążania osób korzystających ze zwolnień nadmiernymi utrudnieniami. Uzyskanie zwolnienia wymaga jednak dopełnienia przez uprawnionego określonych czynności, tj. zgłoszenia w placówce pocztowej uprawnień i przedstawienia potwierdzających je dokumentów. Zwolnienie to przysługuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono w placówce pocztowej oświadczenie o spełnianiu warunków do korzystania ze zwolnienia i przedstawiono dokumenty potwierdzające uprawnienia do zwolnienia (art. 4 ust. 3 ustawy abonamentowej), a w przypadku osoby, która ukończyła 75 lat, od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osoba ukończyła 75 lat (art. 4 ust. 3a ustawy abonamentowej).

Brak dopełnienia formalności wyrejestrowania, zwolnienia od opłat abonamentowych lub innych zmian formalno-prawnych jest często przyczyną sytuacji, będących przedmiotem skarg abonentów, wskazujących na brak istnienia obowiązku uiszczania opłat abonamentowych. Większość skarg wynika z braku dopełnienia stosownych formalności, tj. wyrejestrowania, zwolnienia od opłat lub zmiany adresu. Często wynika to z nieświadomości abonentów, że zmiana miejsca zamieszkania, sprzedaż mieszkania czy wyjazd za granicę nie powoduje automatycznego wyrejestrowania odbiornika i obowiązek uiszczenia opłat nadal istnieje. Jak wynika z wyjaśnień Poczty Polskiej S.A., w analizowanych przypadkach prowadzonych spraw, zdarzyły się jednostkowe sytuacje popełnionych błędów przez pracowników Poczty Polskiej S.A.,

jednak zostały one priorytetowo wyjaśnione i pozytywnie zakończone. Pracownicy obsługujący klientów na bieżąco otrzymują wytyczne w zakresie zmian przepisów prawnych oraz uczestniczą w szkoleniach.

Odnosząc się do kwestii egzekucji zaległej opłaty abonamentowej, należy wskazać, że zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy abonamentowej, kierownik jednostki operatora wyznaczonego jest uprawniony do żądania wykonania w drodze egzekucji administracyjnej obowiązków rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz obowiązku uiszczania opłaty abonamentowej. Dlatego też kierownik jednostki operatora wyznaczonego jest zobowiązany do stosowania ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 479 z późn. zm.), ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1540 z późn. zm.).

W przypadku braku opłat Poczta Polska S.A. ma obowiązek prowadzenia działań mających na celu uregulowanie zaległości, w tym przekazania zobowiązania do egzekucji przez właściwy organ egzekucyjny. Działania takie są kierowane wobec wszystkich dłużników, bez względu na wiek, status oraz sytuację materialną. Realizacja zadań kontrolnych przez operatora wyznaczonego oraz działań mających na celu egzekucję zaległości powoduje wnoszenie skarg i reklamacji. Należy jednak podkreślić, że operator realizując obowiązek ustawowy nie ma dowolności w różnym traktowaniu osób będących użytkownikami odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych, ani uprawnień do umorzenia lub rozłożenia zobowiązania na raty, które zgodnie z art. 10 ustawy abonamentowej, przysługują wyłącznie Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji.

Jak wynika z informacji uzyskanych od Poczty Polskiej S.A., podmiot ten dokłada starań, aby działania w zakresie egzekucji zaległej opłaty abonamentowej były profesjonalnie i jak najmniej uciążliwe dla abonentów. Korespondencja z klientami jest prowadzona na podstawie dokumentów źródłowych oraz zapisów w elektronicznym rejestrze abonentów. Rejestr ten zawiera zbiór danych abonentów i zarejestrowanych odbiorników, pozyskanych od samych abonentów na podstawie dokonanych przez nich zgłoszeń. Ponieważ abonenci nie zawsze dopełniają obowiązku aktualizacji danych adresowych, operator wyznaczony na podstawie art. 7 ust. 1a ustawy abonamentowej posiada uprawnienia do otrzymywania danych z rejestru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 września 2010 r. *o ewidencji ludności* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 z późn. zm.). Należy również dodać, że w przypadku błędu w rejestrze prowadzonym przez Poczta Polska S.A., abonent może zwrócić się o jego usunięcie, np. poprzez dedykowaną infolinię lub drogą mailową. Może również wnieść do ministra właściwego do spraw łączności skargę na działalność Poczty Polskiej S.A. w zakresie rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz poboru opłat abonamentowych.

Należy również dodać, że informacje związane z obowiązkiem rejestracji lub wyrejestrowania odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych, jak i sposobów uiszczania opłaty abonamentowej są dostępne na stronach internetowych Poczty Polskiej S.A. oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Z poważaniem
Z upoważnienia Ministra Aktywów Państwowych
Jan Kanthak
sekretarz stanu

dokument podpisany elektronicznie

767184.2611941.2130282

Do wiadomości:

Pan Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów.